

АДАПТАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НА ВИКЛИКИ СЕРЕДОВИЩА ЇЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ

Проблеми ефективної діяльності організацій тісно пов'язані зі значними змінами в зовнішньому середовищі та впливом на результати їх функціонування. Це обумовлює необхідність постійного вдосконалення процесу адаптації підприємства до зовнішнього оточення та дозволяє вчасно реагувати на такі зміни. Особливого значення в таких умовах набуває адаптація планів діяльності організації, оскільки розробка та впровадження ефективної системи адаптації до змін зовнішнього середовища сприяє її стабільності, підвищенню результативності, ефективної реалізації поставлених завдань та досягненню визначених цілей з мінімальними ризиками.

Сучасний темп змін в економіці є настільки значним, що планування виявляється єдиним способом формальної систематизації і конкретизації діяльності організації у динамічному і нестабільному середовищі та дозволяє передбачати майбутні проблеми і можливості їх розв'язання. Адаптування планування діяльності пов'язана з потребою самостійно приймати рішення та забезпечити стабільність функціонування.

На сучасному етапі розвитку необхідність у теоретичних та практичних розробках процесу адаптації підприємств до зовнішнього середовища стає ключовою. Особливо це стосується проблеми вибору ефективних засобів щодо адаптації та підходів до їх реалізації в умовах зростання впливу чинників зовнішнього середовища, існуванням загроз поглиблення кризових явищ, високому техногенному навантаженні на навколишнє середовище тощо.

Актуальність проблем адаптації підприємств до зовнішнього середовища зумовлює постійну увагу дослідників до її різних аспектів. Проблеми розвитку адаптації механізму функціонування підприємств висвітлені такими дослідниками як Алексєєв С.Ю., Буднік М.М., Кравченко С.А., Степанова Ю.Л., Туріца Н.А. авторами, як А.Е. Воронкова, П. Джестер, Н.В. Зинковська, А.Т. Зуб, А.К. Казанцев, А.В. Овечко та іншими. Практичні аспекти пристосування організацій до зовнішнього оточення досліджені у роботах В.А. Вінокурова, А.П. Градова, В.С. Єфремова, П.Г. Клівця, Т.В. Ланденової, В.Я. Месель-Веселяка та інших. та ін. Але, незважаючи на

велику кількість робіт, присвячених дослідженням у галузі адаптивного управління, ще багато теоретичних питань потребують подальшого розгляду.

Оскільки середовище функціонування організації є визначальним фактором системи управління, то вибір поєднань різних систем для конкретної організації залежить від стабільності середовища, в якому організація функціонує. Вибір необхідної системи, що впливатиме на середовище, залежить від складності та новизни завдань, які сформовані середовищем. Вибір системи своєчасної реакції залежить від темпу змін та ступеня передбачуваності завдань.

Аналізуючи підходи вітчизняних авторів до поняття «середовище організації» як до економічної категорії, можна зробити висновок про ототожнення понять «середовище організації» та «середовище функціонування організації». Водночас таке ототожнення не є правильним у методологічному плані. З позиції змісту цих понять нами пропонується трактувати їх таким чином. «Середовище організації» – це економічна категорія, яка відображає сукупність зовнішніх та внутрішніх факторів прямого та непрямого впливу, що визначають діяльність організації. «Середовище функціонування організації» – це економічна категорія, яка відображає сукупність зовнішніх факторів прямого та непрямого впливу, що не знаходяться в межах прямого безпосереднього впливу з боку організації. Отже, критерієм розмежування цих понять виступає можливість організації безпосередньо впливати на те чи інше середовище Зростання динамічності та невизначеності у зовнішньому економічному середовищі зумовлює необхідність корегування діяльності, спрямованої, насамперед, на своєчасну адаптацію організації до змін. Таким чином, адаптацію доцільно розглядати як засіб подальшого вдосконалення стратегій в нестабільних умовах діяльності.

Функції системи адаптивного управління безпосередньо пов'язані з базовими, такими як, прогнозування і планування; організація роботи; активізація і стимулювання; координація і регулювання; контроль, облік і аналіз. Адаптивне управління організацією, складовою якого є адаптація планування діяльності, – це управлінська діяльність, представлена у вигляді взаємозв'язаного комплексу дій на об'єкти управління, націлених на підтримку конкурентоспроможності за допомогою механізму управління інноваційними процесами (моніторингом ухвалення і виконання рішення), коли бажаний стан системи визначається на основі попереднього процесу управління (тобто на основі накопичення досвіду), за допомогою спостереження за управлінськими показниками. Результатом адаптивного управління є підвищення стійкості та ефективності діяльності організації в мінливому середовищі.

Список використаних джерел

1. Алексеев С.Б. Адаптивное управление конкурентоспособностью предприятия: монографія [Текст] / С. Б. Алексеев. - Донецк: ДонНУЭТ, 2007. - 170 с.

2. Калініченко Л. Л. Адаптивне управління підприємством в конкурентному середовищі / Л. Л.Калініченко // Вісник економіки транспорту і промисловості – № 33. – 2011. – С.177-182.